

Treball de recerca: Clima i cultura

TRADICIONS I COSTUMS

El Yeti

Arreu del món podem trobar moltes tradicions, costums i llegendes que ens expliquen coses diferents sobre la natura, el clima d'un lloc. Totes tenen una certa semblança, en el fet que hi ha un personatge en forma animal o creences de Déus, però no totes s'expliquen de la mateixa manera i tampoc sobre el mateix tema. D'alguna manera ens intenten explicar la formació del clima. Per exemple els mites grecs, que molts ens expliquen la formació de les quatre estacions, la pluja, la neu, el vent, les ones, etc.

L'Abominable home de les neus o Yeti, és un ser que" suposadament" viu a la serralada de l'Himalaya. La seva existència no passa de ser un mite, encara que hi ha hagut molta gent que diu que s'ha trobat un Yeti caminant per la neu de l'Himalaya. D'existir, es podria considerar un tipus de primat semblant a l'orangutà, encara que de proves que demostrin amb certesa que existeix un animal com aquest no n' hi ha. Els no creients afirmen que són o óssos o un animal semblant.

Dibuix que representa la constitució d'un Yeti

[d1]Pel que fa al seu aspecte físic és molt semblant a l'orangutà, amb un pelatge blanc o tarongenc/marró(que jo penso que és així pel lloc on habita, que és a la neu), un cap arrodonit i unes mandíbules potents i fortes. Sembla ser un animal d'uns dos metres d'alçada i d'una musculatura potent. Els que creuen en aquest animal diuen que n'existeixen diferents races de Yeti, tots de diferent tamany i color.

Hi ha hagut avisaments de gent que viu a l'Himalaya ha vist yetis, també s'han fet fotografies de les petjades, però encara així no se sap segur si existeix o no.

Pel que diu la mitologia tibetana és d'un déu-mico que aparentment s'assembla molt al yeti. Per la mateixa forma que en altres religions els tibetans podrien considerar la creença en divinitats en forma d'animal.

Conjuntament amb això se sap que s'han trobat restes d'animals que els tibetans anomenen ser restes de yeti. En un monestir del Nepal es troba un animal dissecat, que l'anomenen "Jemo" que es diu que és molt semblant a la idea del que seria un yeti. Però el cert és que les investigacions sobre les restes dels animals que s'han trobat als monestirs no són dels abominables de la neu sinó d'una espècie de cabra autòctona.

Va ser creat o descobrit pels autòctons del Nepal, gent que viu a prop de l'Himalaya. La seva llegenda ha sigut tan famosa per que alguns d'aquests autòctons diuen que han vist al yeti menjar-se les cabres. També s'han trobat restes d'animals que no se sap segur de quina espècie és, i es diu que són restes de yeti. Segons els científics, neguen l'existència d'aquesta bèstia i diuen que les restes d'animal suposadament de yeti, són d'un tipus d'espècie de cabra muntanyera autòctona d'aquesta àrea.

Per molt que els científics diguin que aquest animal no existeix, la gent budista que habita aquestes zones de l'Himalaya creuen en l'existència, ja que pensen que es un animal "diví" o un déu disfressat d'animal.

Pel que diu el muntanyer César Pérez de Tudela, afirma haver vist aquesta criatura l'any 1973 baixant l'Annapurna.

Conclusió:

Un mite com aquest és un mite com qualsevol altre, una manera d'explicar un motiu no resolt o que no s'entén. Però la diferència d'aquest mite, de probablement la resta dels mites, és que no podria existir un mite així en el Congo(per exemple), perquè no tenen les mateixes característiques climàtiques ni geogràfiques. Aquest mite és cregut per la zona del Tibet per la seva cultura, el seu clima i la manera de viure les persones allà, acostumades al clima fred. I la manera d'explicar coses per a ells és diferent de la resta de poblacions.

Tots Sants

Tots Sants va començar a celebrar-se al segle IX, comença amb l'esglèsia destinant una festa a la memòria de tots els sants que van esmerçar les seves vides en la propagació i a la defensa de la fe cristiana. Conjuntament s'hi integren tota una sèrie de ritus Cèltics, dedicats als avantpassats. Un resum de la festa de Tots Sants seria una festa dedicada a tots els familiars difunts.

Els orígens d'aquesta tradició es troben en arrels romanes, que anaven a visitar els seus avantpassats que havien mort per recordar-se'n de la seva presència i conmemorar-los.

Hi havia costums com fer cerimònies i oracions, oferir llums, resar tres parts del rosari, dir tres misses i tocar les campanes tota la nit, a fi, que els difunts que no haguessin assolit la pau, trobessin el camí.

Dels costums propis de tots sants n'hi ha tres que encara es mantenen amb força avui dia:

Visites als difunts: Des de un principi aquesta tradició va ser una incorporació de la tradició celta a la cristiana, en que s'anaven a visitar les tombes dels avantpassats. Avui dia és una tradició que ocupa els dies 1 i 2 de Novembre, en que tota la gent que vol conmemorar i donar records a la seva família que ha mort ho pot fer. Normalment es va amb possessions importants i amb un ram de flors. Aquesta tradició no només es celebra aquí, a Europa, sinó també és una important festa a Mèxic. En que tots es disfressen de sants i surten per els carrers més importants dels poble per festejar junts morts amb vius.

La Castanyada: És una festa que es celebra el día 1 de Novembre, però que va ser moguda al dia 31 d'Octubre. Hi ha dues maneres d'explicar aquesta

història, i cap de les dos estan malament. Una d'elles narra el fet que a l'època medieval el dia abans de Tots Sants els campaners tocaven la campana durant tota la nit, i la gent del poble els ajudava. Com estaven fent sonar la campana durant hores, tant els campanars com la gent que ajudava necessitaven molta energia, per això surgeix el fet de menjar castanyes, fruit sec altament energètic que abundava en aquestes èpoques de l'any. Llavors les famílies i els campaners menjaven castanyes i moniatos (tipus de patata que conté molta energia) per poder aguantar tota l'estona que estaven fer sonar les campanes.

L'altra manera d'explicar la creació d'aquesta tradició és que les famílies, el dia abans de Tots Sants, dia en que s'anava a visitar els difunts, la gent feia un sopar, una festa dedicada als morts. En aquesta festa es menjaven castanyes i moniatos (fruit i vegetal típic d'aquesta època de l'any). Més endavant surt la idea dels panellets¹. També més endavant surgeix la idea de la castanyera.

Avui dia aquesta celebració no es seguéix amb les mateixes intencions que fa anys, però sí que és una festivitat que atrau molta gent, i fa que la gent surti. Avui dia les castanyes també es torren a casa, però també es torren al carrer per poder vendre'ls.

Castanyes Torrades per a la Castanyada

---

¹ Més endavant explicat

Els Panellets: Són un costum dolç típic d'aquesta celebració, que antigament no es compraven molts, sinó que la gent es guanyava en rifes que es feia durant quasi tot el dia o se'ls feia a casa. Amb l'arribada de les pastisseries, es van anar comprant més i les rifes van acabar desapareixent. Normalment es menjaven després de sopar. També una altra tradició amb els panellets era que els avis compraven panellets per als néts, ja que tenen un gust més dolç i els nens prefereixen.

Imatge de diferent tipus de panellets

Halloween o Carbassada: Antigament, abans de l'arribada de les tradicions anglosaxones, en algunes comarques catalanes ja es celebrava el fet de penjar una carabassa buida amb una esperma dins per tal de fer por. Així espantar i fer fora als esperits malignes que volguéssin entrar en alguna casa. La tradició del Halloween és la mateixa que la de la castanyada, l'única diferència és que es celebra d'una manera diferent. A la castanyada la gent es quedava a casa amb la família menjant castanyes, moniatos i panellets mentre que a la festa del Halloween la gent, principalment els nens surten a demanar dolços per les cases. És una festivitats de països d'origen anglosaxònic, com Canadà, Estats Units, Irlanda, Austràlia i Regne Unit .

Imatge de una Carbassa típica el día de Halloween

Explicació de les estacions: Mite de Démeter i Persèfone

Ens hem trobat amb molts mites i llegendes al llarg de la història que ens expliquen la formació de diferents coses. Molts estan relacionats amb l'explicació del clima, ja que l'explicació científica d'avui dia no es podia desenvolupar en aquells temps. Un d'aquells mites és el de Démeter i Persèfone, que explica la diferència del clima segons les estacions de l'any.

El mite diu que un dia Persèfone (deesa de l'amor), filla de Démeter(deesa de la collita i els cereals) i Zeus (déu dels déus), estava collint flors al bosc quan de sobte veu un narcís preciós. Decideix agafar-lo, però quan ho fa s'adona que era un trampa d'Hades (déu de l'inframón) que estava enamorat de Persèfone i volia que es casés amb ell.

Démeter ,en veure que Hades s'emporta la seva filla, se'n va a Zeus per demanar justícia, però aquest diu que tant li fa i que no vol preocupar-se.

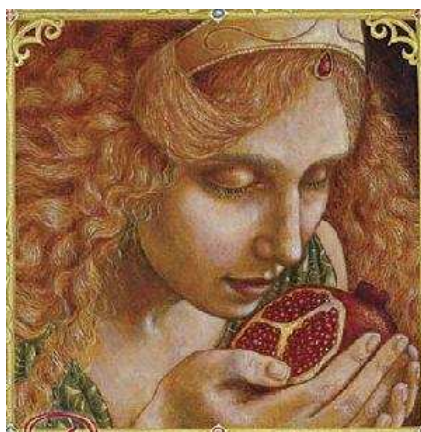
Démeter en veure que Zeus no vol embrutar-se les mans, li diu que si ell no vol rescatar la seva filla, doncs ella no vol viure al mont Olímp amb tots els déus i se'n va a la terra a viure amb els mortals, els humans.

Més tard Zeus, en veure que Démeter està enfadada i que no fa la collita, veu que els humans es comencen a morir, i per por de l'extinció de la seva raça, pensa ajudar a Démeter a rescatar la seva filla. Primer envia Iris (que seria l'arcoiris d'avui dia) a buscar-la (cosa que explicava el fenomen de l'arc de Sant Martí), però això no funciona. Després d'enviar a tots els seus missatgers i no aconseguir-ho, envia Hermes (déu de la mediació i dels missatges) a parlar amb Hades, on acaben fent un pacte, en el que el Hades i Démeter es repartirien a Persèfone durant l'any. Durant l'època de l'estiu i la primavera se la quedaria Démeter, i la resta de l'any, que seria l'hivern i la tardor se l'enduria Hades a l'inframón.

El mite explica que durant l'època de primavera i estiu, com la Persèfone estava amb la seva mare(deesa de la collita i els cereals) que estava contenta i llavors, feia bon temps i hi havia molta collita, mentre que durant la resta de l'any, tardor i hivern, com estava amb Hades, i la mare estava trista, feia un temps més dolent i la collita era molt pitjor. D'aquesta manera és com els grecs explicaven les estacions de l'any, ja que no savien com raonar científicament la explicació correcta del clima.

Escultura que representa

Imatge en que Persèfone es

l'odi de Persèfone a Hades

menja el Narcís

Conclusió:

Això era com explicaven els grecs les estacions, en que l'època que Persèfone estava amb Démeter era la primavera i l'estiu, ja que la mare estava contenta i era més fàcil conrear, mentre que quan Persèfone era amb Hades, i la mare estava trist, era la tardor i l'hivern.